

מתניתין

הסולת של העומר היה מנופה בשלש עשרה נפה.

את הסולת של שתי הלחם היו מנפים בשתיים עשרה נפות.

ואילו את הסולת של לחם הפנים היו מנפים באחת עשרה נפות.

רבי שמעון אומר: לא היה להן קצבה למספר הנפות בלחם הפנים, (11) אלא, סולת מנופה כל צרכה היה מביא. כלומר, אין צורך באחת

בלחם הפנים להביאם מהתבואה החדשה, עשרון מובחר אתי אף מסאה. (8)

תנו רבנן: כל המנחות שריבה במידת עשרונן, כלומר, אם הביא מנחת נסכים יותר ממה שקבעה תורה, שהם שלשה עשרונים לפר, ושני עשרונים לאיל, ועשרון לכבש, או שמיעט במידת עשרונן, הרי אלו פסולות. (9)

כל המנחות שריבה במידת סאין שלהן, כגון שהוציא עשרון לעומר מחמש סאין, (10) או שמיעט במידת סאין שלהן, שהוציא עשרון לעומר משתי סאין, הרי אלו כשרות, ומשום שתקנת חכמים היא ויכול לשנות.

8. ראה שפת אמת.

9. נתבאר על פי פירושו השני של רש"י מכתב יד, ולזה הסכימו התוספות; וראה ב"טהרת הקודש", אם פסול זה הוא בכל מקום שקבעה התורה את מידת המנחה, כגון מנחת חוטא שהיא עשרון אחד; וראה עוד בשפת אמת.

ובפירוש ראשון פירש: שמדד בעשרון גדול, או שנתן עשרון ומחצה, פסולות, דהוי ליה קומץ נקמץ נמי מן החצי היתר, ונמצא שאין לעשרון קומץ שלם, והוי ליה קומץ חסר, ותנן לעיל ו א: "קומץ החסר פסול"; או שמיעט במידת עשרונן: דהוי מנחה חסירה, (ותנן) [ותניא]: "מנחה" פרט לחסירה היא, ושחסר קומצה.

והתוספות הקשו על פירוש זה: דהא אסיקנא לעיל כד ב דקומץ בדעתו דכהן תליא מילתא, ואעשרון קא קמץ! ומכח זה דחו פירוש זה.

ובמקדש דוד [סימן ח אות ב ד"ה כל] כתב בזה: יש לעיין, היכי מיירי הכא, אי שקידש כל העשרון ומחצה בכלי שרת, תיפוק ליה דפסול משום דאין כלי שרת מקדשין אם יש שם יותר מכשיעור, ואם כן לא נתקדש כלל. ואי מיירי שלא נתן העודף בכלי שרת, או שנתן בזה אחר

זה שכבר נתקדש השעור בכלי שרת, מכל מקום העודף ודאי לא נתקדש, דאין כלי שרת מקדשין יותר מהשיעור, אם כן ודאי הוי קומץ חסר, כיון דאיכא בהקומץ קצת מן החולין, ומה שייך כאן קומץ בדעתיה דכהן תליא!?

ועל כרחק צריך לומר, דמיירי באומר שיתקדש עשרון אחד מעשרון ומחצה, דכי האי גוונא קדיש כולה משום דהוי כמו לאחירות, וכמו שכתבו התוספות בזבחים ל א ד"ה דבריו על הא ד"ריבה שמנה", דאמרינן שהפריש לה שני לוגין, דמיירי בכי האי גוונא שהקדיש לוג אחד משני לוגין; מיהו מלשון רש"י לא משמע דמיירי בכי האי גוונא.

10. ראה מה שכתב בשפת אמת לבאר את החידוש בזה.

11. כן פירש רש"י מכתב יד.

ואילו הרע"ב פירש: דאפילו לכתחילה לא נתנו חכמים קצבה מכמה סאין חטין או שעורין מביאין עומר ושתי הלחם ולחם הפנים, אלא רואין בסולת שתהא מנופה כל צרכה, ודיו.